Gazar byriin proliitaarinar negedegtii! Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Buriaad-Mongoliin YNEN

BK (b) namiin B.-M. mozkom ba B.-M. resp. TK bolon yileab. eble ijn B. M. zebleliin emenees eder byri niitelegdene. IX zilde garça baina

1932 onii ijyyli 16 eder

№ 164 (717)

Zakika yne: Sara byriin 1 tekerig. Albai gazaruudta 1 tek. 30 men. Gaada ulasta—1 tek. 50 men. Dugaar nezeediin yne 5 meng.

„B.-M. Ynenii" koroonii aadris: ...

Kolkoosuudiigi ketelberileke kaadranuudiigi bekizyylke tukai

nek. M. I. Kaliininii biçeg.

Kamtarsan kedee azaliin aşag tuşa bol emçiin azaltanii emene eni udaan cagiin bodoto kedelmeriin turşalgaar menee yjede todorkoi gereçelegdeed baina. Kolkoosiin azaliin aşag olzo olko jabadaliigi baga sagaç kariuulza çadaka ketelberitei baisan kolkoosto azal kedelmeriin aşag olzoni emçiin azaltanii zişeegeer bol kamagiin bagani 20-30 kubi kyrtel eseze nemedeg baina. Uçar iime bolkodo, kaadra tukai asuudal ba engiin tyryyn gol çukala kaadranuud—tyryylegçe, pravleeniin kedelmeriçed, brigadiirnuud bolbol kolkoosiin kedelmeriin ilalta dabaka jabadalda şiidkekii çanartai kereg men bolno.

V. I. Leenin bol azal yiledberi ba ceregiin keregiigi erkileke zebleliin zakiaa dotoroo nutagiin zebleliin alban gazaruudta aza akuin baiguulaltiin talaar ulas gyrenii kedelmeriçediigi oloşoruulan yrgedkeke jabadal ilangajaa çukala bolgon temdeglesen baina.

„Menee yjede bol Leenin kelecsen ulas gyrenii ezen bolbol kedelmeriçen tariaaçanii zasag men bageed, ene bol aza akuin baiguulaltiin talaar ylemzeken sain kedelmeriçediigi. tuskai ba kamtiin kolkoosiin bolon byke ulasiin maştaabiin kuuli zakirgaanii kedelmeriçediigi şilen olko keregiigi yrgeneer tesebiin josoor, cag yrgelze bolon ileer tabika josotoi" (Leeniniii zokiooliin 28-daki botiin 1-deki belegiin 226 kuudasada).

Kolkoosiin kaadriigi bekizyylke tukai SSSR-iin Gazar tariaanii araduin komisaariin ba kolkoos ceentriin togtool main 6 da tunkaglagdasan ba Namiin Teb Komitecdaar batalagdasan ene bol menee cagta kolkoosiin kaadra ton jikeer keregledgeke baisan tukai Leeniniii zaabarida kariuucaza baina şuu. Minii sanakada kebel sonin bol ene togtooliigi çukala bolgon bejelyylke jabadalda sulaar kandasan baina geke zuura tyynii azal kereg deere çadabaritaigaar bejelyylen gyicedkeke jabadal bol tuiliin sain yre garka baisani azag sezeg ygei.

Kolkoosiigi ketelberileke kereg ton berke zorilgo begeed ene bol tyryylegçees olon zyiliin çanariigi kiike baina. Ekin tyryynde, tyryylegçe bol tyynii zakiralgani gancakan tyryylegçiin zakiralta meteer yle baran ulas teriin ba aza akuin itegeltei zakiralta mete gyicedkegdekiin tula ylemze jikeken itegel kyndetei baika josotoi Kojorto, tere bol aza akuin turşalgatai baika ba jadakiin cagta emkilen zokiooko çadabaritai baika josotoi. Gurbada, tere bol keden olon ton zizeken eldebiin juumada eeriingee ukaan medeegee aldan ygei, aikabtar jikeken kylicengii zantai baika. Tiin, ton çukalani bol ulas teriin bodolgo ba azal keregiigi maşa sainaar medeke kedelmeriçen baika josotoi. Kerbee kolkoosuud tiime kyniigi olson baibal deede gazariin ujalga bol tyyniigi gamnaza, Leeninçelen kandaka josotoi geke juu tiime ketelberilegçiin eedee debzeke jabadalda tusalalcaka josotoi.

Jamar uçaraas, kolkoosiin tyryylegçe bol aza akuin çadabariaas gadana ulas teriin medereltei baiza, namiin şugamiigi oilgoko josotoib? Enyynde olon niitede oilgogdoko ygeer kariuucaka keregtei: Zeblelte ulas dotoroo juuç ketelberilkedee (zavood, sovkoos kolkoos, rajoon ba mozo) gancakan olon niitiin (nam, profsojuuz, komsomool ba bişen) idebkitei demzelgeer çadagdaka bolno. Kolkoosto ton narin nigta kereg baika, tende bol kuuçanii aza baidaliin ylegdel duusaa edii. Ebegezeel nasanii arad zonil nileed olonkini şazan mergeliin zanşaliigi kagacaa edii, ede zanşaluud ton oilgogdoko ygei ba eris karşa yzegdedeg komsomool bol tedende karşa baina kolkoosiin kegzekede kozomiin zargal jirene geze eesediingee uridakiigi karaza çadadag araduud nileed olon bii bolson begeed enyyn dotoroo bysegyiçyyd baina. Ede bolbol kolkoos baiguulgiin koinoos temeceke baataruud begeed, olon niitiin kedeleenii daşaramda kolkoosto orood menee „ede bygede tyr zuura baiza magad ygei" gesen sanal sanadag kynyyd tedende ton karşa yzegdeke bolno. Kolkoosiin azalça olon araduudta menee loodorzalkunuud geze nerelegdedeg begeed kedelmeriees zugadaad azaliin yriigi (olziigi) kubaaka yjede erkim jikeer abka geze ermelzedeg etegeedyyd ton karşa baina. Kolkoosiin tyryylegçe, pravleeniin udka bol kolkoosçonii erkim kyçiigi kamtaruulaad, kolkoosiin erkim sain etegeedte tyşegleze, byke kolkoosçonoo aşag olzo jiketei yiledberiin koligtiiv bolgon şilzyylke jabadal men bolno. Enyynde tuiliin jikeken ulas teriin kedelmeri kereglegdekeni ilerkei.

Menee yjede bol brigaadiin telebtei azal ton byteemze jiketei geze yzegdesen baina. Kynyydiigi brigaada brigaadaar kubaasan kubaariini karaad yzejaa tende bol kedii ceneen berkeşeel tokiooldoson bainab. Negende, sain çadamar kedelmeriçed bol niitiin brigaadada orokiigi kyseke begeed, tyryylegçe bol tus kolkoosiin niitiin aça tusiini bodoko bolno, tere bol sula kedelmeriçede sain çadamar kedelmeriçedtei taaruulan zişeke azal keregiin bodolgotoi baika josotoi. Kyn byken kedelmerilze çadakaar brigaada emkidkeni baragtai beze. Moridoo kerkin kubaaka bolnob. Nege kolkoosiin tabiaad tologoi moridoos tabaniini sain tabaniini muu morid kododoo baidag jym. Brigaada byken sainiigi abkaa sanaka jere zişee abaad yzekede, tyryylegçe bol livanooviin brigaada moridtoo kair gam ygei kandaza, kurdanaar gyilgeke ba jike açaa teedeg geze medeekdee, tere bol ton sain ezen bolko—kadaa tedende kaşakaa ygei ba taşuurta daragdakaar bişe moridiigi eke josotoi. Tyryylegçiin iime kubaarida brigaada bol eesed dotoroo zeblen taaraka keregtei geeçeb. Men bişeç eldeb asuudal tukai adali bolno.

Edleliigi kubaaka jabadal bolbol ylemze kurca zagsaza baina.

Nen tyryylen kyn bolbol eesediingee azaliin çanar ba toogiin tukaigaar abka josotoi. Sanakadaa kiisenii zergeer abaad dyyreke şingi, zygeer gancala tiimele şingi baina. Kubaaza baigca kynii urda kojor kyn zogsozo baika juum, kojuulaadai kojor zuu—zuun azalta eder toologdozo baikiin kamta, negeni zuugaan bicakan kyykedtei, negeedeni—ganca beje, ene zabsaraa kolkoosiin geşyyd bol eesediingee kedelmeriin zergeer boro edlel abna. Kerbee, nege janziin zyiliigi adalikan kemzeegeer abaa ygei bol kanaka ygei. Negeni bolson talka, kartooşka jikeer ekiigi baalza kyseke, negeeni maka kubcasa zergiigi jikeer ekiigi erike zergeer tedenii kedelmeriin yre boro bodliin edleleer cegnegdeze, (adali busaç bol) tuskaita azalta ederiin kelesenii josoor olgokiigi ermelzene. Ene keregte gancaç tyryylegçe bişe, kariaata nutagiin koperatiibaas aguu jike nugalbari kereglegdeze ali ali taliin erilgiigi kangaka josotoi baina.

Tiigeed baikada, kolkoosiin kedelmeriin negen çukala taliigi tanin medeke zyil gebel, tyynii socaliisam ulastai baricaagi medereke jabadal men bolno, enyynii uçaraa ankaralaa tabikaa sanasan bainab. Kolkoosiin kedelmeriigi sainaar jabuulza baisan tyryylegçetei uçar jarildaka cag tokiooldozoi. Gyiceen çadasan zyilyydiigi sonosokiin kamta, taanar bolbol syy tavaariin feeremiigi saizaruulza çadasan ba kolkoosiin geşyydiin emçiin ezemdelgede baiza, syygee ulastaa kontragtaacaar tuşaaza ekilsen juu? geze asuubal ebeldee manai da syyn baga baidag uçaraas zuniigaa saalgaar gyicedkeke, menee eeriingee keregselde gargaşalna bide geze kariuucasan baina. Iime jabadal bolbol socaliismiinç bişe, ulasiinç bişe jabadal men geze saitar ileryylze, men bol kedee azaliin zer zebseg traagtariigi byteeke zavooduudiigi baiguulka jabadalda men jikeken berkeşeeleer ulasta oldodog baina. Kotiin kedelmeriçed bolbol ebeldee cagaan ideegi keregseedeg baina gekede, bi bol enyyn tukai medesen ygei ba aimagta tiime todorkoi asuudal tabisan ygei geze tebegşerdeg baiba.

Ede bygediin bodoto barimtanud bolbol kolkoosiin kaadriigi selbike ba şinedken selbike kedelmeriigi ergeneer jabuulkiigi çukal bolgon temdegleze baina. Ene bolbol, socaliis baiguulaltiin jamarbaa salbarida bykii emkidkegçed ba bodoto kereg deere yyskegçediigi udaridaka tuşaalda zorigtoigoor debşyylen oruulza, „tedende eesediingee emkidken baiguulka arga çadaliigi gargaka jabadal ba eesediingee erdemiigi debzyylke jabadaldani jamarbaa bolomzo olgozo, menge kairalan ygeigeer tuskai baidaliigi zokioozo eke gesen nek. Staalinii zaabariigi bejelyylen gyiceeke jabadalda kabaadasan kereg men azai.

Kolkoosuudta bol gancala ed zeeri yiledberiiin zygees karaza bolko begeed, tyyn deere kedee toskondo socaliismiin baidal baiguulagdana. Nen tyryylen byke kolkoosiin tiigeed niite ulasiin, socaliismiin zorilgiigi gyiced tanika kyrtel kynii ojuun sedkel kubilaza, toiruulan bodoko jabadal ergedene. Kyniigi busad kynii, yiledberiiin [illegible] zebsegiigi ezerkegçe kapitaaltan[illegible]elzelgees çeleeleke aguu jike [illegible]kete zorilgo şiidkegdeke bolno.

Kedee azaliigi şine teeknigeer kujaglaza ulamaar çadasan deerees kedee toskoniigi selbin baiguulaka jabadal tuiliin kurdan teempeer jabaza baina. Nek. Staalin bolbol yiledberiiin oronii kedelmeriçenii kyçen tukai kelekiin kamta, kedee toskondo bolzo bykii sine jabadaluudiigi maşa todo ba maşa zebeer baicaan" toskoniigi arbaad mingaad traagtar ba kedee azaliin maşiinaar kangaza niudargaçuudiigi butacokizo, kolkoosuudiigi baiguulaza, kedee tariaaçanda kyn şingieer baika ba kedelmerileke bolomzo olgozoi.

Kolkoos baiguulgiin zabşaanda tomozozo baigaa kedee azal, ulamaar teeknigeer kujaglasan kedee azal bolbol, ene azaliigi ketelberilegçedte nileed jikeken erilge yzyyleze baina.

Iime uçar deerees kolkoosiin teb kolboon, gazar tariaalangiin narkoom ba ilangaja namiin TK-oos kolkoosiin baiguulaltiin kaadarta ton jike ankaral tabidag baina. Nutaguudiin zebleliin ba kolkoosiin emki zurgaanuud bolbol namiin emkiiin kotelberide jabaza, baiguulagdaza bykii kolkoosiin kaadariigi kimgadaka ba darui oloşoruulakiin uçaraa byke kyçee kanduulaka josotoi.

Gyyveriin tesebiin bodoto udkiin tukai negeç ygedursagdaba ygei.

Zeneeve, 13 (T). Buu zebsegiigi kuriaaka konfereenciin jerenkii komiisiin suudal deere Gyyveriin tesebiin tukai bolson jerenkii şyymzelel tegesbe. Şyymzeleliin udka çanar kuuçan kebeeree baiba. Baga ulasuud bol ameerikiin duradkaliin tukaida cegnelge Egçe yyntei bejee kolboko ygei geze çarmaina. Ene zuura zarim kynyydiin kelesen ygenyydees ali nege „jike" ulasuudiin zoriçolgonuud ilersen baina. Jugoslaaviin teleelegçe bol Francuusiin duradkaliigi saişaan keleze Beelgiiin sanamzanuudiigi dabtaad Liig Naaciin dyrimiin 8 dugaar zyiliin tukaida Rymiiniiin teleelegçiin kelesende niilsen baina.

200 Komuniistanariin syyd

Tokioo (T). 1928 onii maartiin 15 da ba 1929 onii apreeliiin 16 da kinaltada abtasan 200 komuniistanariigi şyyke tasalka jabadal sergeegdebe. Japoondo odoo baigaa ulasiin baiguulamziigi usadkaka zorilgoor kominteern ba zaluuçuudiin komuniis internacanaaliin keltesyydiigi Japoondo emkidkebe geze şiidkeberilyylegçediigi gemnesen prokyrooruudiin syydiin suudal dyyrebe. Mitamyra gegçiigi caazalkiigi, Sapogoky, Cikos ba Pabejaama gegçediigi bolzor ygeigeer kindanda şuulgakaar şiidkiigi ba busadiigi keden olon ziliin bolzoroor kindanda kaakiigi prokyrooruud eribe. Komuniis tanariigi şyyke tasalka jabadallin ekilsenii ulamaas syyd, kindan ba kedelmeriçenii kvartaaluudiigi poliiciin ceregyyd çanga karaza baina.

Namiin baiguulalta.

Maarks Leeninii kymyyzelgiigi namiin niitiin kedelmeritei kolbon tabika

Gabşagaişuud reidede daişalan oroko

Maarks—Leeninii kymyyzelge bol teg temen azalçan aradiigi surgan bolbosoruulza, aza akui ba ulas teriin baiguulgiigi emkidken çadaka şudargaçuudiigi beledkeke yndesen men bolko nam ba komsomooliin ulas teriin surguuli baina. Odoo zilde nam surguuli bol manai Buriaad Mongoliin moziin emki dotoroo 1932 onii 20 II medeegeer komuniistanar—6114, komsomoolçuud ba nam ygeiçyyd 10513 kyn suralcaza baisan baina. Ene zabsaraa zarim aimaguudiin emkinyydees ene surguuliiin keregte erçemtei kandasan deerees yliger zişee bolko kedelmeriçenyydiigi yzyylze çadasan baina.

Gebeç, Maarks Leeninii kymyyzelgiigi zarim aimag ba yyryydte sulaar jabuulza baisan deerees şine baidal, şine erilgede zokilduulan tabiza çadaa ygei uçaruud tokiooldozo baina. Nam ba komsomooliin surguulida eesedee byrin kandaka ygeigees gadana olon temen azalçan ygeitei dunda çadaltad ba kolkoosiin geşyydiigi kanduulagdaza çadaa ygei baina.

Basa namiin niitiin dundaki kedelmeritei kolbozo, jabuulza çadagdaa ygei baikiin kamta, ebel cagaa gyiceeze çadasan dabkiltanuudaa zunii cag bolkodo bekidkeze çadagdaa ygei baina.

Iime baidaltai baikada, nam bol eeriingee kurca zebseg bolko sonin biçegiin emene aguu jikeken zorilgo tabiza, ijyyliiin 5-aas aavgustiin 5 boltor engergegdeke keblel soninii reidede şuumgaigaar orozo „Maarks-Leeninii kymyyzelgiin çanariigi debzyylze, BK (b) N-iin TK-iin zaabari nek. Staalinii biçeg ba kizkomiin togtooliin yndesen deere namiin niitiin dundaki kedelmeriigi selbin zokiooko jabadaltai kolboko" gesen BK (b) Namiin kizkomiin togtooliigi kereg deere bejelyylen gyicedkeke jabadal bol aimagiin soninuud ba sovkoos, kolkoos bolon yiledberiiin gazaruudiin sonin biçegyyd, kaniin soninuud bygedeeree daiçalan orozo, sonindo biçegçed—gabşagaiçuud, surtal—nebteryylegçediigi elsyylen kanduulza Maarks—Leeninii kymyyzelgiigi sainaar tabika reidiigi namiin doodo şataas ekilen jabuulka uçartai baina.

Tiin manai urdaa tabiaad baisan loozon bol „nam komsomooliin negeç geşyyn, nam ygei gabşagai şudargaçuud ulas teriin surguuli ba dekerigees gaduur baika joso ygei" geze tabigdaka tula engergegdeze bykii reide bol gabşagaiçalan abça ene jabadaliigi tooko ygei eldeb zysenii oportuniistanuudtai kair nair ygei temeceze eris ularil yiledeke ton çukala baina.

Z. B-n

13 brigaada daiçalan orobo

Deede-Yde kotiin namiin komiteed „Buriaad-Mongoliin Ynen" ba „Praavda" geke zerge sonin biçegyydiin naidalgatadiin kabaadalgataigaar, Maarks Leeninii kymyyzelgiigi kurdabçalan jabuulka reidede orozo, odoo bol tus kotodo deereki aza yiledberiin dergedeki nam ba komsomooliin surguulinuudiigi şalgaka ba koişodoo jabuulka kedelmeriigi zokioon tabika 13 brigaadanuud emkidkegdeze tuskaita kedelmeridee orobo.

Zambaliin

Namiin yyryyd ebesenii kuriaalgada beledkel ygei baisaniigi gerçelene

B.-M. respyybligte Selengiin aimag bol ebesenii kuriaalgiin beledkelde keneesç urid beledkesen baika josotoi aadla namiin yyryyd nileed dutamag beledkeltei baisaniigi doro tolilogdogço orongiin somonii ba Dersetiin yyryydiin kedelmerinyyd gerçelze baina. Ebesenii kuriaalgiin yjede namiin yyryydiin kedelmerini ebesenii kedelmeride jabaka brigaadanarta niuuraarani kandaza tabigdaa ygei bolbol ebesenii kedelmeride saad tebeg bolkoni men. Angiiin daisad lama, nojod niudargan bolbol ebesenii brigaadiin yiledberi jamar jabasan deerees socaliismiin zamaar mal azaliin kegzelte şiidkegdekiigi labtai medeze eesediingee kedelmeriigi imagta brigaada deere tabina.

Tiime tula brigaadanuudta nam komsomooliin kyçiigi zeb kubaaka jabadaliigi gol bolgoko tiişe byke sanalaa kanduulkiigi temdeglekeni odoo yjiin kedeenii namiin yyryydiin kedelmeriiin negen gol zyil bolko josotoi.

Namiin yyr jamarç beledkel ygei baina.

Selenge. Orongiin somonii namiin yyr ene ziliin ebese kuriaalgiin kampaanida jamarç beledkel ygei kooson suuza baina.

Men komuniistanuudiigi ebese kuriaalgiin brigaadta şuud elsyylen kabaaduulza çadaa edii, ebese kuriaalgiin maşiina zebsegiigi şuud zasaka jabadaliin kurdabçalal ton sula g. m. jikeken dutamag zyilyyd ba beledkeliin talaar aarag jabadaluud olon baina.

Uçar iime tula, tus somonii namiin yyriin zygees josotoi bolşoviigiin ketelberi egçe ebese kuriaalgiin kampaaniigi erçemtei jabuulan tyynii tesebiigi cag bolzoroosoni uridçalan gyicedkekiin teleenee temeceke josotoi.

Traagtar.

Enyynde kemzee abka.

Selenge. Derestein somonii namiin yyr bolbol ene ziliin ebese kuriaalgada jamarnuud beledkeltei bainam gebel, todorkoi beledkesen juuma ugta ygei, namiin geşyyd ba orologçonuudiigi brigaada ba maşiina bykende kabaaduulaa ygei karin zarim namiin geşyyd ba orologçonuudani azal ygei arki uuza jabana (Molon Cendiin) g. m. bişeç keden kynyyd zugaacaza jabadag baina.

Ene josoor bol Derestein yyr jamarç kedelmeri kiisen ygei, eesediingee kedelmeriigi B.K.(b) N. iin T K ba Kizkom bolon Mozkomiin togtooluudiin yndeseer şinedken baiguulsan ygei baina.

Uçar enyyn deerees Selengiin aikom bol, tus yyr teişe sanalaa tabiza, tyynii kedelmeriigi şinedken baiguulza, ebese kuriaalgiigi oroilon udaridaka. josotoi.

Nutagiin

Modo uraskalgaas

Burremzavoodiin barilgiigi modonii keregseleer tasaralta ygei kangaka.

Modo uraskaliigi bitegei suladkagtii.

Manai daiçalkii zorilgo bolbol juub gekede Buriaadiin Remzavoodiin jikeken kyçete barilgiigi nam ba zasagiin gazaraar temdeglesen cag bolzor dotoroni gyicedkekiin uçaraa tyyniigi kedelmeriçedeer ba ilangajaa barilgiin keregseleer negeç dutuu ygei kangaka kereg bolzoi.

Uçar iime bolbol modo uraskalgiin emkinyydiin ba modo uraskalgada kedelmerilze baisan keden olon mingan kedelmeriçediin urda zavoodiin barilgiigi tasaralta ygei erkim sain modoor, kangakiin tula modo uraskalgiin jabuulgiigi oiriin cagaa ulam byri erçemteigeer erkilze uraskalgiin kedelgeegi byri tyrgedkeke maşa jike kariuucalgatai baina şuu. Odoo yjede baicaaza yzeke bol byke respyyblig dotoroo modo uraskalgiin jabuulga, josotoi kurdabçalaa oloo edii jike aali jabaza baina. Buriaadiin modonii treestiin kazuudaki modo uraskalgiigi erkilke keltesiin ijyyliiin 10-nii ederiin medeegeer bolkolo 1932 ondo respyyblig dotoroo kamta 561000 kyb-meetr modo uraskaka tesebtei baisanaas usanda modo tabika gazarta 438210 k.m. juu ali 78% buulgagdasan baina.

Enyynees usanda tabigdasani kamta deeree 326429 k. m. ba ene tabigdasan modonoos ecesiin pyynkte deere arai geze 23065 k. m. modoni jireze caana yldesen modoni cem usan deere urasaza jabana josotoi. Gadana çukala temdegleke uçar bol Baigaliin usaar ba Selenge mereneer jabuulagdaza baisan modo uraskalgiin jabuulganuud jike sula jabaza baina.

Deere dursagdasan baicaaka toonuudiigi karaza yzekede modo tabisan gazaraas ecesiin pyynktede kyrtele oçoko jabadalani bol aikabtar sula aali jabana şuu. Enyyn deerees juu bolko bainab gekede modonii keregseliigi kylieeze baisan barilganuudta saad uçarkani kolo bişe baina. Zişeelbel menee yjede remzavoodiin bariigada ba tyynde kedelmerilze baisan olon temen inzineer-teeknigiin kedelmeriçed ba bişe kedelmeriçediin baika bairiin barilgada aikabtar jike modon keregtetula ene modiigi manai respyybligiin modo uraskalgiin emkinyyd cem kangaka josotoi.

Iime jike kariuucalgatai zorilgonuudiigi zarim azaliin emkinyyd menee boltolo gyiced oilgoo edii suuza baika jum, gebeç zarim gazaruudta remzavoodiin barilga tukai Mozkomiin zasagiin gazariin togtooliigi niite kedelmeriçediin ba kolkoosçodiin yrgen kural deere kelcen yzeze maşa şudarguu keçeelteigeer ugtaka zuuraa modo uraskalgiin kedelgeegi byri kurdadkaka ba zavoodiin barilgiigi tasaralta ygei erkim sain modoor kangaka geke metiin daiçalkii ujalganuudiigi abadag baina. (Koriiin aimag).

Iimede bidener bol modo uraskalgiin jabuulgiigi ulam byri tyrgedkeze ali bykii kedelmeridee nek. Staalinii 6 zyiliin zaabarinuudiigi bodoto azal kereg deereni bejelyylen gyicedkeze remzavoodiin barilgiigi modonii keregseleer tasaralta ygei kangaka ujalgatai baina.

D.

Respyyblig dotor modo uraskalgiin jamar jabasanii ijyyli 10 nii medee

(Mingan kyb-meetreer)

№ №	Modo uraskagça aimaguud	tesebiini	usanda tabisani	ecesiin pyynktede jireseni
1	Deede-Yde	217600	190170	4698
2	Selenge	203800	102601	10942
3	Baigal	89600	25558	7425
4	Eeree beledkeke şugamaar	50000	8000	ygei
	Kamta	561000	326429	23065

Çusata dain ceregiigi yyskegçed „tyryyçiin cakilgaa kylieene"

Tokioo, 14 (T) Tokioogiin ceregiinkiniika rgis yzelteneereni baricaatai faşiistanariin „Nikon" geze sonin bol SSSR iigi esergyyceke dain cereg kiikiigi urisan zyilyydiigi keblesеer baina. „Orosiin keregiigi şudalagça" Kamaiici gegçiin sonindo biçesenii syyleer, Ogava Ymlei geze nege kyn tyynde kariuu biçebe. Tyynii biçekeni: **„Koreen yrgelzelel ba Amariin sojoliin baiguulaltiin ekin bolko ergen gazar oroniigi buliaan ezemdeke jabadal boltaa narlin zorilgo men geze bidener keden zil urid japoon kynyydte terees medyylze baisam di„ Nojon Kamaiici tanii uriaa sonoszo, bidener jike sedkelee kanaa ygei bainabdi. Sibiirilgi bejee daasan oron bolgoko keregte tusalamza yzyylkiig diplomaad josoor duradkakiingaa orondo, Manzuuriigi Japoonii zygees ulas geze toosonii udaa zailaşa ygei batalagdan baiguulagaaka Japoon Manzuur kojoriin ceregiin kolboogi yndese bolgozo, SSSR iigi esergyyceke dain cereg** sonosko**ko zamaar Sibiiriin zyyn taliigi buliaan ezemdeke keregtei baisaniigi çukalaçalan biçebel tanii zokikoson. Gadana, cagaantanda kyçeteit usalamza yzyylke jabadalda japoontonii bejee beledkeed baikiin çukaliigi temdeglen biçee ygei bainat.**" Nojon ogava bol SSSR iigi esergyyceke dain ceregiigi sonoskoko ba sibiiriigi buliaan ezemdeke jabadaluudta kuuçanii şaltagan olgook geze oroldozo biçekeni: **„Sakalin Kamçaatka kojor urida cagta Japoontonii baisan, Sibiirlin zarim kubini Kitadta kamaatai baisan uçaruudiigi todoruulka tyykiin materjaaluudiin biigi japoonguud martaka joso ygei.„** SSSR iigi esergyyceke dain ceregiigi sonoskoko jabadaliin şaltagaanuudta yndese olood, ene asuudaliin tukaida çimee ygei baiba geze japoonii deplomaaduudiigi gemneze Ogava gegçiin caaşadaa biçekeni: **„Bejee kamgaalka arga zab ygeigeer tengriiin duun ba cakilgaanii çike dyliiryyldeg mete tyrgeneer çedkeriin yylen usadkagdana. Eseetei cagiin byrkeg tengri dooro baiza cakilgaanii tyryyçiin cokilgiigi kylieeze bainabdi".**

Ulas oronoo kamagaalka jabadalda nigtaran ƶagsaja

Keniiç medeseer, manai soveed ulas bolbol ɵɵriingɵɵ bolşoviig namiin onobçotoi mergen kɵtɵlbɵri dooro nigta ƶagsan jabaƶa byke aƶa akuigaa socaliis josoor şinedken baiguulƶa baisani bol, ɵdɵrɵɵs ɵdɵrtɵ şine şine faabrig zavooduud tomo tomo gigantanuud ba sovkoosuud oloşoron bosoƶo, enyynçelen uridiin ƶizeg butarkai ɵmçiin aƶaluudiigi şinedken socaliis josonii jike jike kolkoosuud bolgon urilaka jabadalda kɵdɵlmɵriçɵn tariaaçan aradiin baatarlig zorig, idebki keçeel, yyskelge oroldolgoni gal mete badaran jikedeƶe, bolşovigiin kurdabçalaliigi şuud aban socaliis mɵriicɵɵ ba gabşagaiçalka jabadaliigi aƶal bykendee bejelyylen jabuulƶa taban ƶiliin tɵsɵbiigi dɵrbɵn ƶilde jike jike ilaltanuudtaigaar gyicedkesenii daraa, angı ygei socaliis niite bɵlgɵmiigi baiguulka kojor dugaar taban ƶilde orokiin ɵncɵgtɵ dɵtɵlɵƶɵ jireed baisan yje baina.

Ene yjede kapitaliis ulasuud bolbol, kerkibeç tuilakiin arga ygei gynzegèi ediin zasagiin kriiziste dairagdaƶa, tedenii tomo tomo yiledberiiin oronuud faabrig zavooduudiini kaagdaka jabadal ɵdɵrɵɵs ɵdɵrtɵ ulam oloşorƶo aralƶaa naimaaniini jabadal ulam tygşyyrteƶe, aƶal ygei zaraca jaduu araduud keden milioonoor oloşorƶo, ɵlɵskɵlɵn zobolongiin baidal niilenkiigeer yrgelƶelƶe, kapitaliismiigi esergyycen temeceke ƶagsaalnuud koto gudamƶa bykende bolƶo baisan yjede, kargis kapitaaltan bol jamar negen argaar biderçe nul kriizisees multran garkiigi sybegçelekedee imagta manai SSSR ulasta dain cereg kiiƶe kriiziseesee multarka gesen sedelgiigi jabuulka jabadalani ulam jikedeƶe baina.

Uçar iime tula manai olon tɵmɵn kɵdɵlmɵriçɵn ba kolkoosçon niite bolbol, ɵɵriingɵɵ SSSR ulasiigi bata nigtaar kamagaalka jabadaliigi kamagiin çukala bolgoƶo, Osoaviakiimiin yyryydiin kɵdɵlmɵriiigi erkim sainaar jabuulka, kɵdɵlmɵriçɵn tariaaçanii ulaan ceregtei tɵgdɵrşɵ ygei bata baricaa kolbogi baiguulka josotoi.

Odoo yjede ilangajaa kɵdɵɵ nutaguudta osoaviakiimiin kɵdɵlmɵri ƶigşyyritei sulaar jabuulagdadag gebel, jamar negen nutagta tus yyr emkidkegdesen bolboç, tere cagaasaa koişo odoo kyrtɵr negeç niite geşyydiin kural tataa ygei, geşyydees geşyynii tɵlɵbɵriigi tɵlɵdɵgç ygei ba tyynii kamtaruulƶa abadagç ygei, aimagiin soveeduudaas josotoi kɵtɵlbɵri ɵgçɵ udaridaka jabadal tasaldandi g.m. buƶagai jabadaluud tuiliin olon tokiooldoko baina. Mɵn enyynçelen geşyydiingee dunda ceregiin teeknigtei tanilcaka ba tyyniigi medeke şudalkiin tɵlɵɵ jamarç aƶal jabuuldag ygei, kooson nere zyygeed ɵdɵr cagiigi ɵngɵrgɵƶɵ baidag—iime zergiin baidaltai baidag aƶai.

Bideneriin urida baigaa gol zorilgo bolbol, olon tɵmɵn kolkoosçon ba ygeitei dunda ɵmçiin aƶaltan, kɵdɵlmɵriçɵn angiiigi ulas oronoo kamagaalka jabadalda şuud elsyylɵn, ulaan ceregiin kyçe çadaliigi ulam bekizyylke niite aradiigi ceregiin teeknigte şudaluulka jabadaluud bol, imagta osoaviakiimiin yyreer damƶan udaridagdaƶa jabuulagdaka josotoi. Aƶa yiledberiiin oronii yiledberi sangiin tɵsɵbiigi gyicedkeke, socaliis mal aƶaliin probleemiigi şiidkeke g. m. çukala çukala ulas tɵriin çanartai aƶa akuin kampaaninuud bolbol ulas oronoo kamagaalka jabadaltai salaşa ygei nigta kolbootoi baikani damƶag ygei baina. Bidener bol ene keregiigi bejelyylke jabadalda gol sanalaa tabiƶa, Osoaviaakiimiin yyryydiin kɵdɵlmɵriiigi şinedken ynekeere niitiin çanartai bolgon, nam ba Zasagiin zygees daalgaƶa baigaa daabarinuudiigi yge duu ygeigeer gyicedkeke bejelyylkiin tɵlɵɵnɵɵ tyryyn zergede ƶagsan dabkika josotoi.

Nam ba komsomooliin, zɵblɵl niitiin bolon kolkoosiin emkinyyd bolbol, byke delekein proolitariaadiin ecege oron bolko SSSR ulasaa kamagaalka jabadalda gol sanalaa tabin, ɵɵsɵdiingɵɵ ɵdɵr byriin kɵdɵlmɵriiin negen çukala salabari bolgokoni damƶag ygei.

N. C-giin.

Komsomooldo.

komsomooloos gargagdasan aad şine ʙileed aʙaad ʙaina.

Aga. Koito agiin somonii Bazarƶab Raldiiin ba Ƶigƶed Şirebazriin gegçed ɵɵsɵdiingɵɵ akanariin aradiin zɵɵriigi ɵbɵrçɵlƶɵ baikada tyyniigi usadkaka josotoi aad, Karin kamta bolƶo edleƶe baisanaa medegdeƶe ba sarguuliaas garça zairan bolsonii tula, komsomooloos gargagdasan baina.

Kosomooliin şine bileed olguulkada tere kojorto şine bileed ɵgçɵ. komsomooliin nere olguulba. Bileed selgyylke tukai jabasan aimagiin komsomooliin Komiteediin itegemƶete nɵk. Ƶamciin gegçe juu bodoƶo baiba. Uçar iime tulu darui tere kojoroos şine bileediini ɵbçɵ, olguulagça nɵk. Ƶamciin gegçiigi kariuucalgada kabaaduulka josctoi.

Kurca guursa.

Sojoliin doʙtolgodo şudarguu oroʙo.

Aga. Tabtaaniin somonii komsomooliin yyr bol ɵɵsɵdiingɵɵ cuglaan deere odoo jabuulgdaƶa baigaa sojoliin dobtolgiin tukai iledkel sonosoƶo ail kotonuudta gabşagai brigaada gargaba.

Tere brigaada bolbol ganca cojoliin dobtolgo erkilke bişe, odoo jabuulagdaƶa baigaa kampaaninuudta kabaadalcaka bolno.

Tabtaaniin komsomooliin yyrees ƶişee abça sojoliin dobtolgiigi kurdabçalka çukala.

B. Samdanii

Jɵrdɵɵ 22,6 % ƶigşyyritei too

Şine urislamƶa taraaka jabadalda eris kubilalta kiike.

„Tɵsɵbtɵ tabanƶiliin tɵgɵskɵkii çanarta dɵrbɵdygeer ƶil“ geƶe şine urislamƶa taraaka kɵdɵlmɵri manai Buriaad respyyblig dotoroo ekilseer sara kagas şakuu bolood baina. Gebeç ene nileed udaan cag ɵngɵrçɵ baibaç tus kampaanida jamarç kubilalta bolson zyil ygei. Ulasiin urislamƶiin keregiigi erkilke gaƶaraas ɵgtɵsɵn ene ijyyliiin 10-nii ɵdɵriin medeegeer bol manai respyyblig dotoroo şine urislamƶa taraaka tɵsɵb araikan 22.6 kubi gyicedkegdebe. Tyyn dotoroo Deede-Yde kotodo 63,8% ba kɵdɵɵ nutagta—10,7% bolno.

Ede toonuud deerees baicaaƶa yƶebel şine urislamƶa taraaka kɵdɵlmɵri koto ba kɵdɵɵ nutagta ton sulaar jabaƶa baisaniigi todorkoi gereçelƶe baina. Ene şine urislamƶa taraaka jabadalda arad zondo oilguulka kɵdɵlmɵri mɵnɵɵ yjede ynendee ogto jabuulagdana ygei gebel zokino. Mɵnɵɵ ɵdɵr tolilogdoson byridkel deerees karaad yƶekede negeç aimagta kubilalta bolson jabadal ygei baina şuu.

Gadana, Ekired-Bulgad, Alair aimaguudta şine urislamƶa taraaka kampaaniiin ekilsen cagaas koişo negeç byridkel medee ɵgsɵn ygei buƶagai bɵɵrɵnkii yƶel garça baina. Mɵn tyynçelen Zakaamin, Selenge, Tynken, M-Şiber ba Bargaƶanii aimaguudta şine urislamƶa ker zerge taraasanii byridkeliigi karaad yƶekede basa kolkoos ba ɵmçiin aƶaltanii idebki keçeeliini deeşelyylƶe, tedeniigi şine urislamƶa zakika jabadalda kanduulkiin tula niitiin kɵdɵlmɵriiigi çangaar jabuulsan ygei, karin „ɵɵrɵɵ bytekede“ naidasan yƶel garça baikani labtai. Ede aimaguud dotoroo şine urislamƶa taraaka kɵdɵlmɵridɵ olon niitiin emkinyyd ba idebkiden araduud daiçalan elsyylegdesen ygei baina.

„Tɵgɵskɵkii çanartai dɵrbɵdygeer ƶiliin“ şine urislamƶiigi BMASSR dotor ker zerge taraaƶa ʙaisanii ʙyridkel. (Proceentaar)

Ijyyliiin 10-nii medeegeer

№ №	Aimaguudiin nerenyyd	Kɵdɵlmɵriçɵn ba alban kaagçad	Kolkoosuud	Ɵmçiin aƶaltan	Kamta
1	Aga	40,8	8,5	27,0	20,1
2	Alair	—	—	—	—
3	Bargaƶan	34,2	—	—	8,9
4	Bauunta	—	—	—	—
5	Bookon	75,1	4,2	—	11,7
6	Deede-Yde	45,5	4,9	2,7	11,5
7	Jaruuna	54,1	6,7	10,0	2,8
8	Zakaamin	4,6	—	—	1,1
9	Kabaan	12,8	—	—	5,0
10	Kiaagta	51,9	—	—	21,6
11	Mukar-Şiber	37,5	—	—	79
12	K-baigal	49,0	58,1	3,5	49,1
13	Selenge	15,9	—	—	3,1
14	Tynken	11,9	—	—	3,2
15	Kori	11,0	9,9	—	27,5
16	Ek-Bulagad	—	—	—	—
	Kamta	31,0	3,7	2,8	10,0
17	Deede-Yde koto	73,7	—	—	69,9
	Byke respyyblig dotoroo kamta	53,7	2,7	2,8	23.9

Kɵdɵlmɵriɵɵ Ijyyniiin 25-as ekilbe.

BARGAƶANII aimag dotoroo odoo yjede jabuulagdaƶa baigaa şine urişlamƶa taraaka kɵdɵlmɵri arai geƶe ɵngɵrɵgçɵ Ijyyniiin 25-as ekilsen baina. Şine urislamƶa taraaka kɵdɵlmɵriiigi kɵdɵɵ nutaguudta ali zerge jabuulƶa baisan tukai byridkel medeenyyd abtana ygei. Arad zonii dunda mɵnɵɵ taraagdaad baisan urislamƶiigi zɵbɵɵr emkilen zokioozo, foormotoi bolgoko jabadal gederge tatagdaƶa baina. Mɵnɵɵ yjede kɵdɵɵ nutaguudta tuskai tɵlɵɵlɵgçɵd gargagdasan bɵgɵɵd, edener arad zonii dunda oilguulka kɵdɵlmɵri jabuulka bolno.

Midveediv

Kiliin caana

Angi angidaa esergyy

Faşiistanariigi esergyyceke ƶagsaa bolbo.

BERLIN, (T). Diuselidorto kotodo faşiistanariigi esergyyceke ƶagsaal bolbo. Ene bol urid Diuselidortodo boloo ygei jike kubiskaliin ƶagsaal aƶai.

Faşiistanar bol Berlinii 3 aƶalçaniigi sajakan basa alasan ba Kovanig geƶe 63 nasatai kɵdɵlmɵriçɵn ekeneriigi buudaƶa çarkatuulsan baina. Basa ondoo rajoondo faşiistanar 2 kɵdɵmlɵriçɵniigi zodoƶoi.

Kɵdɵlmɵri ygeiçyyd idee kool erine.

NIJUU IOORK (T). Çikao 200 kɵdɵlmɵri ygeiçyyd ɵlɵskɵlɵn bylenerteigee kamta kotiin zasagiin stoloovodo idee kool eriƶe dobtolon orobo. Tedener poliicoɵriigi kɵɵƶɵ, stoloovlin conkiin şilnyydiigi butacokison baina. Dakin ilgegdesen poliiconor kɵdɵlmɵri ygeiçyydiigi taraan kɵɵƶɵ, zarimuudiigini kinaltada ababa. Basa Bagkyner geƶe gazarta ɵlɵsɵƶɵ baisan kɵdɵlmɵri ygeiçyydiin ƶagsaal bol,ƶo, tyyniigi poliiciinkin kɵɵgɵɵd 7 kyniigi kinaltada absan baina.

Tariaaçanii kɵdɵlgɵɵn.

VARŞAAVA, (T). Poliico ba ceregiin zygees kabçuulbaç Livoovskidaki tariaaçanii esergyy bosolgonuud yrgelƶelseer baina. Ijyyliiin 4 ɵdɵr Lisski yjeezdedeki esergyy bosolgo kiiƶe baisan rajoon deegyyr 2 agaariin ongoco niisebe. Tariaaçan olon tɵmɵɵrɵɵ kybçetaiga garça baina. Cereglinkin bol Lisske yjeezdiin suurinuudta, nomokon suukiigi urisan uriaa biçegyydiigi taraaka juma gesen agaariin ongoconuudiigi bosolgo kiiƶe baisan suurinuudta ilgeke geƶe baina.

ŞANKAI, (T). Zabastoovko kiiƶe baisan suragçanariin bairalƶa baigaa Boodinify kotodoki yniversiteediin gerte ceregyyd ba poliiconor cɵmɵrɵn oroƶo, buudalga kiibe. Yynees 7 suragçanar alagdaƶa 2 şarkatasan baina. Poliico bol 28 kyniigi kinaltada ababa. Zasagiin gazariin kyndiigi ɵrgɵkiin tula iime kemƶeenyydiigi abka çukala geƶe generaal Van-Çzen Şan kelezei. Suragçad bol komuniistanar juma gesen çimeenyyd duuldana.

Tɵgɵd kitad kojoriin dain dakin ekilʙe.

Şankai. (T). Tɵgɵd Kitad kojoriin dain cag zuura zogsosoniigoo syyleer, dakin ekilbe. Tɵgɵdiin ceregyyd bol Çƶynczindeki zasagiin gaƶariin ceregyydiigi dobtolƶo nemelte ceregiin jirekede tɵdɵg ceregyyd cukarisan baina. Tɵgɵd Kitad kojoriin arcaagi şiidkekiin tukai asuudaliin nege gaƶaraas kɵdɵlkɵɵ zogsosonii ulamaar Dalai Lamiin tɵlɵɵlɵgçɵ bol Tɵgɵdiin tukaida Nankinii zasagiin gaƶariin bodolgiin kubilgagdaa ɵdii cagta Nankin bucaka ygeib geƶe keleed Nankinaas Beipin modroƶoi.

Urislamƶa taraaka jabadaliigi keregseene ygei

Agiin aimag dotoroo şine urislamƶa taraaka jabadaliigi oişooko tooko ygei jabadal garsanii ecesee tyynii tɵsɵb bol Ijyyliiin 10-nii ɵdɵriin medeegeer araikan 20,1 kubi gyicedkegdebe. Kɵdɵlmɵriçɵn ba alba kaagçadiin dunda 36 mingan tɵkɵrigiin, kolkoos aƶaltanii dunda 17 mingan tɵk. ba ɵmçiin aƶaltanii dunda 21 mingan tɵkɵrigiin urislamƶa taraagdaba.

Aimagiin mɵngɵ nɵɵcɵlkɵ kaassa bol kolkoos ba ɵmçiin aƶaltanii dunda şine urislamƶa kerkin taraaka tukai olon niitede oilguulka kɵdɵlmɵriiigi nileed jikeken jabuulsan baina. Kolkoosuud bol ulas gɵrɵnii ɵmɵnɵ ɵɵsɵdiingɵɵ yri dojomkiigi tɵlɵkɵ josotoi. Şine urislamƶa zakiaa ɵdii negeç kolkoosçon ba ɵmçiin aƶaltan baika joso ygei. Ene urislamƶa taraaka jabadaliigi oişooko ygei bɵɵrɵnkii yƶeliigi butacokiko keregtei.

Agiin.

Zurag deere „Tɵgɵskɵkii çanarta IV ƶil“ geƶe urislamƶiigi zakiƶa ʙaisan kolkoosçon ʙa zavoodiin kɵdɵlmɵriçɵn ʙaina.

Buriaad ulasiin ʙyke aimaguudta maliin kooliigi silooszfiruulaka jaʙadaliigi daiçalkii zamda taʙika.

Socaliis mal aƶaliin kurdanaar dɵbƶeke jabadaliin tɵkɵm bolko maliin teƶeel baiguulka jabadal bolkiin deere tyynii gol tyşegeni niuga ba bilçeeriiin gaƶar, kooliin nogoo tarika, tulcuuta yndese tarika geke zergiigi saiƶaruulkiin kamta kooliigi silooszfiruulka jabadal bolno.

Buriaad respyyblig dotoroo maliin kooliin zyil dutamagdaƶa baisani ɵbɵsɵɵr 31,1 kubi, ɵskɵryylesen kooloor 76,1 kubi şyyseteкооloor 72 kubi bolno. Enyynii kamta nam ba zasagiin gaƶaraas niitelegdesen daiçalkii zakiralta baina gebel: „socaliis josonii kooliin yndese ulamaar baiguulaƶa kurdanaar dɵlgɵryylɵn mal aƶaliin dɵbƶeke ba kɵgƶekɵ jabadaliigi kangaka“ gesenii yndesen deere maliin syygeer bajalig ynetei centei mal aƶaliigi boiƶoruulkiin onco tyçeg bolko josotoi.

Iime uçaraas maliin kooliigi silooszoruulka jabadaliin arga meetod bol şyyste kool ba tyyniigi zɵb mɵrɵɵr keregleke kɵşyyrge bolko uçartai.

Turşan yzegçediin ba baicaagçadiin tailbariaar bolbol siloos bolgokiin tɵlɵɵ tarisan nege ga kykyryyzees 4 dakin jike kool abtaka uçartai baina. Ɵliin talaar bol, mɵn kemƶeenii oroosonii urgacatai adali ba 1 ga bulcuuta tɵmɵsɵɵs 3 dakin ɵltei. Arad niitede ulamaar aldarşasan Moskvaa dooroki „GEZOOLDA“ geƶe komuunada silooslaka jabadaliin aşag tusa ylemƶe jike bykiigi ileryylegdesen baina gebel, silooszoruulkiin tula tarisan naran cecegiigi uul kebeer kereglekede bulcuuta tɵmɵsenii tarilgiigi tɵrisenii erkeer 16 kilograamani 24 mɵngɵtɵ bolkiin kamta 16 kilograam naran cecegiin siloos 6,5 mɵngɵtɵ bolko baiƶai. Kedii şemetei sain urgacanuud bolboç kataaƶa kuriaan abkada tyynii ɵlɵni 20-50 kubi unadag baina. Siloosiigi zɵbɵɵr byriƶe çadasanii açaar 10% kyrter bagadkadag baina.

Iimees maliin kooliigi silooslоko jabadal bol tuiliin jike udka çanartai bolko tula, mal aƶaltai manai respyybligte maşa jike tusatai jabuulga bolno bişyy.

Tiin manai respyybligte siloos erkilke jabadal bol, 1930 onoos anka yyskegdesen baikiin deere uul kampaaniigi ɵngɵrgɵsɵnii byridkel bol tɵsɵbiin 49% gyicedkegdeƶe, Aga, Selenge, Ekired Bulgad, Zakaamin, Jaruuna ba Koriiin aimaguud bolbol jamarç kɵdɵlmɵri jabuulƶa çadal ygeigeer oportuniistiin mɵrɵɵr mɵrlɵƶɵ tasalduulsan baina.

RSFSR-iin narkomƶeeniin baicaasan tɵsɵbiin josoor bol Buriaad Mongol respyybligte 33,095 toonno baisaniigi 26, 968 toonno juu 81,4% gyicedkegdesen deerees kolkoosiin seegter 92%, sovkoos —50,6%, ɵmçiin aƶaltan—31,3% gyicedkegdesen baina. Siloos bolgoko urgaca bol kykyryyƶe, naran ceceg bolko baina. Tɵmɵsɵlig ideen, tedenii işe, ogoroodiin ideen, ɵrmɵdɵsɵn ɵbɵsɵn zerge baraanı baga bolboç çanar saintai baidag.

Tynkenii, Selengiin, Kabaanii, ba Zakaaminii aimaguud bol siloosiin kampaaniigi erçɵmtei jabuulƶa tɵsɵbɵɵ gyicedkekees gadana, ugtamal tɵsɵbɵɵr ilyybçelen siloos byrisen baina. Gebeç Deede-Yde, Kiaagtiin aimaguud tɵsɵbɵɵ 16,2 ba 28,8% gyicedkesen, mɵn tyynçelen Ekired-Bulgadiin, Koriiin, Bargaƶanii ba Agiin aimaguud tuskaita daabariaa 63,1 ba 64,5% gyicedkeƶei.

Ede bygede bodoto barimta juu kelene gebel, baruunii oportuniistanar bol nam ba zasagiin gaƶariin tɵsɵbtɵ daabariigi tooson ygei deerees gyicedkesen ygei jabadaluud zarim aimaguudta tokiooldoson baina şuu.

Odoo ƶilde ɵngɵrgɵgdɵkɵ siloosiin kampaaniigi erçɵmtei gyicedkeke jabadalda saad todkor tatasan juu tasalduulkiigi ɵrmɵlƶɵgçɵ etegeedte eris cokico ɵkɵ josotoi baina.

1932/33 onuudta aduu maliin too tologoi ba çanar çadaliigi ɵrgɵn dɵbƶyylkiin çenegeer, 1932 onii niuurta Buriaad-Mongol ulasta 90,700 toonno siloos byrike josotoi geƶe RSFSR-iin GTN aar ɵgtɵsɵn kinaltiin toogi BMASSR-iin zasagiin gaƶaraar butalan abtasan bolko tula, tyyniigi bodoto kereg deere bejelyylen gyicedkeke jabadal tonç zailaşa ygei baina.

Uul tɵsɵb bolbol byke seektryydte bagcaagdan kubaagdasan gebel kolkoosuudta—77,850 tonno sovkosuudta—5,250, ɵmçiin aƶaltadta 7,700 tonno baika uçartai. Siloosiin urgaciin ygei uçaraas odoo ƶilde ogoroodiin urgaca tɵmɵsɵlig urgaca, ɵrmɵdɵsɵ zerge urgacaas siloos erkilekiigi bodomzologdoson baina. Siloosiigi erkilkiin tula naran cecegiin yriigi 1600 ga tarikaar bagcalagdaba. Ene bolbol, 24,000 tonno kemƶeenii siloos bolko, yldesen 66,700 tonno siloosiigi deere dursagdasan urgacanuudaas byridkeke josotoi. Ene bolbol siloos erkilke jabadalda tuiliin jike kariuucalgiigi açagdana.

Cabçagdasan ɵbɵsɵnɵɵs maliin kooliigi silooslaka jabadaliigi erkilelcekiin kamta, 15,000 ga tariliin talmaigaas 66,000 tonno nogoo kuriaakani çukala geƶe dabtaƶa ileryylesenii kereg juun. Mɵn tyynçelen ertiin paar kakalka ba erte tarigdasan tarilgiigi kuriʙaka jabadal bol yiledberiiin byteemƶiigi ulamaar dɵbƶyylkiigi erine. Enyynii tɵlɵɵ todorkoi tɵsɵb zokioozo soc. mɵriicɵɵ ba gabşagaiçalga bolon soc. byksiiriigi ulamaar keregleƶe mal aƶaliin probleemiigi sojorkoko jabadaliin gol tyşeg bolko maliin kooliin asuudaliigi gyicedkeke uçartai.

Tyyntei kamta, silooslin probleemiigi erkilke jabadaliin, ulas tɵriin ba aƶa akuin çukala udka çanartai ba socaliis mal aƶaliigi kɵgƶyylkede, şime jiketei kooliin beki suuri eƶelke geƶe medeke ygei ba oişooko ygei, angiiin daisadiin aagintanuud bolko oportuniistanuudta eris kariuu ɵkɵ josotoi. Odoo ƶiliin siloos erkilke tɵsɵbtɵ daabariigi gyicedkeke jabadalda, byke kyçe çadalaa gyicedeer elsyylƶe, ɵngɵrɵgçɵ ƶiliin sain ƶişee ilaltanuudiigi byrin kereglеƶe çadabal, ulas dotorki byke kolkoos, sovkoos ba maliin feermenyydiigi, kooliin talaar kangaka naidabariigi olƶo çadanaa.

SSSR-iin G.T. erkilke narkamaad bol, 1931 onii janvaari sarada, kooliin erkilke instityydte 30-onii siloos erkilsen jabadaliigi turşalgiigi nariaar şinƶeke ba şalgakiigi daabari ɵgçɵ, tus şalgaltiin byridkeliigi baicaabal, kozomiin ƶilyydte siloos erkilkede aikabtar açatai, arga meetedyyd oldoson baina, ene turşalga bol odoo ƶiliin siloos erkilke jabadalda aça tusa yzyylkeni labtai geke zuuraa, mani ulastaç ene byridkeliigi tobçoor jabuulagdasanii byridkelees baicaabal: Bargaƶanii aimagta siloosoo bybyrikedee sentiaabriiin 14-nii ɵdɵr gyicedkeed, ɵbɵliin cagta byrimel baikadaa, orogoos kojor santimeetr kyresen ba 48 aas 54 graadus kaluuntai, baakan soloomotii baisanaas, ɵngɵni jalagar—nogoon, tyrgeer şingedeg spirtiin ynertei ba jamarç buri ygei baisan aƶai, enyyniigi tyryyçiin yjede ynieen ba konindo ɵkɵdɵ balai duratai bişe baigaad nege cag tukai bolood baikada, aikabtar durataigaar idesen baina. Jɵrɵnkii deeree ynieen, gakai ba morin jike durataigaar keregledeg ba konin mal balai jike duratai bişe geƶe baicaagdasan baina şuu. Tus aimagta „ogtiaabri“ geƶe komuuna anka tyryyn siloos erkilke turşalgiigi yyskesen baigaa. Basa Kiaagtiin aimagaas agronoom nɵk. Metliaajev gegçiin medeecekeni dol, tus aimagta siloosoo sintiaabriiin 28-nii ɵdɵr byriƶe dyyrgesen siloostoo kereglesen—kalaakai, ɵrmɵsɵ, usu ɵrmɵsɵ, kapuustiin kalisa, sbeekle geke zergiin ɵbɵsɵn bol siloosto ƶişee bolbo ygei, siloosiin oroi bol 5-6 santm. buritai baina, siloosiin kudagiin zakani şabardagdaa ygei, oroini kuçagdaa ygei, salkin ba boroonoos kalkalka kemƶeegi abtaa ygei baiba gesen baina. Basa Bookonii aimagaas abtasan medeegeer bol, tus aimagta siloosoo aavguustiin 25-da byriƶe dyyrgesen, siloosiin bol, kyribter boro nɵgɵtei, spirtiin ynereer ankilƶa baina, siloosiin kudagiin zakani 25 santim. buritai, gemteseniigi baicaabal 15-20% bolno. sain siloosiigi mal jike durataigaar kereglеke baina gesen baina, 30 onii yjede siloos erkilke jabadal tukai aimaguudaas kylieegdesen tobço medeenyyd bol iime baina. Jɵrɵnkii deeree şalgaltiin byridkelees medegdeseni bol, kaana sainaar zaabariin josoor jabuulsan baigaab, tende, siloosiin byrilgiigi labtai çadasan ba sain ƶişeenyyd bolson baina, 10-15% gemtegsentei ƶişee ygei bagaar gutasan baina, gebeç 30- onii siloos erkilkede uçarsan dutuu dunda zyilyydiigi temdeglebel, siloosto kereglеdeke tarilgiigi dutuu tarisan ba taaramƶa ygei eldeb ɵbɵsiigi kereglesen siloosoo byrikedee oroituulƶa namariin saranuudta ogtiaabriiin 15 ba byriç koƶomoor kiisenees, siloosto kereglegdeke ɵbɵsɵn bol kataçasan ƶişeetei baiba. Ene bol sain çanartai siloos bolƶo çadaa ygei, zarim kolkoosuud ba sovkoosuudta siloos erkilkiigi jɵriin tuşaaldasaar jabuulsan, yiledberiiin ba kɵdɵlmɵriçɵnii tɵsɵbtɵ oruulagdaa ygei, zarim aimaguudta siloosiin kudagiigi maltakadaa jamarç kemƶyyr ygeigeer taamag maltasan ƶişeetei (3-5 toonno) bagtakaar maltasan baina, enyyadagta 15 toonno bagtakaar maltaka baisan, 1931 onii yjede siloosiigi jaaƶa erkilsenii tukai ba tuskai ankeeta byke aimaguudta ilgegdesen baina, byridkeliin medeegi Bookon, Deed-Yde, ba Mukar—Şiberiin aimaguudaas kylieegdeƶe, olonki aimaguudta, siloosoo oroitoƶo absan baina.

(Tɵgɵsɵɵdii)

Redaagtariigi orologço D. Cedenii.

Б.-Удинск, тип. БСМ, зак. № 1882 Бурлит № 494 тираж 4000